

Bước chân tỉnh thức - Thái tử vượt thành xuất gia

ISSN: 2734-9195 09:54 26/03/2026

Để rồi, ngay trong đời sống thường ngày, ta cũng có thể bước những bước chân nhẹ nhàng... như một người đang âm thầm vượt thành trở về với chính mình.

Ngày mồng 8 tháng 2 Âm lịch, khi nhắc lại hình ảnh **Thái tử Tất-đạt-đa** Cồ-đàm rời hoàng cung đi tìm đạo, ta không chỉ nhớ về một sự kiện trong quá khứ, mà như đang chạm vào lời nhắc rất gần gũi cho chính mình trong cuộc sống hôm nay.

Hình minh họa tạo bởi AI

Ngài đã rời bỏ cung điện, nhưng điều lớn hơn là Ngài rời bỏ những điều khiến tâm mình bị ràng buộc.

Ngày nay, chúng ta không sống trong cung vàng điện ngọc, nhưng mỗi người đều có “một tòa thành” riêng:

- Có người bị giữ lại bởi công việc và áp lực

- Có người bị trói buộc bởi hơn thua, danh lợi
- Có người lại không bước ra được khỏi những nỗi buồn, tổn thương trong lòng. Chúng ta tưởng mình tự do, nhưng nhiều khi lại đang bị chính những suy nghĩ và cảm xúc của mình giam giữ.

Ngày mồng 8 tháng 2 Âm lịch hằng năm, người con Phật khắp nơi lại lắng lòng tưởng niệm sự kiện thiêng liêng: Thái tử Tất-đạt-đa Cồ-đàm rời bỏ hoàng cung, vượt thành xuất gia, mở ra con đường giác ngộ cho nhân loại.

Bối cảnh của một bước ngoặt lớn

Thái tử sinh ra trong nhung lụa, giữa cung vàng điện ngọc của vương quốc Kapilavastu. Cuộc đời của Ngài tưởng chừng trọn vẹn: quyền quý, danh vọng, gia đình êm ấm. Nhưng sâu thẳm trong tâm hồn, Ngài luôn trăn trở trước những nỗi khổ của kiếp người.

Bốn lần ra cửa thành, chứng kiến cảnh **sinh - già - bệnh - chết**, đã đánh thức trong Ngài một câu hỏi lớn: *“Làm sao con người có thể vượt qua khổ đau này?”*

Đêm vượt thành đi tìm chân lý

Đêm mồng 8 tháng 2 Âm lịch, trong ánh trăng tĩnh lặng, Thái tử quyết định rời bỏ tất cả. Ngài từ biệt cung điện, từ biệt người vợ hiền Da-du-đà-la và người con thơ La-hầu-la, để dấn thân vào con đường tìm đạo.

Cùng với người hầu trung thành Xa-nặc và con ngựa Kiền-trắc, Ngài vượt qua cổng thành trong đêm. Nhưng khi ra đến bờ sông, Ngài quyết định cắt tóc, thay y phục, gửi lại tất cả dấu vết của một đời vương giả.

Khoảnh khắc ấy không chỉ là sự ra đi của một con người, mà là sự thức tỉnh của cả nhân loại. Đó là bước chuyển từ vị thái tử hưởng thụ sang người tìm đạo vì tất cả chúng sinh.

Ý nghĩa sâu sắc của sự kiện

Sự kiện Thái tử vượt thành không đơn thuần là hành động xuất gia, mà là biểu tượng của:

Tinh thần buông xả: Dám rời bỏ những gì người đời khó buông nhất – danh vọng, tình thân, quyền lực.

Lý tưởng cao cả: Không tìm hạnh phúc riêng mình, mà tìm con đường giải thoát cho muôn loài.

Sự thức tỉnh nội tâm: Nhìn rõ bản chất vô thường của cuộc đời để không bị trôi buộc.

Đêm vượt thành năm xưa là một bước đi rất lớn của một bậc vĩ nhân.

Còn hôm nay, mỗi bước nhỏ của chúng ta nếu đi trong tinh thức cũng đều có ý nghĩa. Không cần làm điều gì quá lớn. Chỉ cần mỗi ngày bớt một chút phiền não, thêm một chút hiểu thương, thì con đường tu đã hiện ra ngay dưới chân mình rồi.

Thái tử đã từ biệt Da-du-đà-la và La-hầu-la không phải vì không thương, mà vì một tình thương lớn hơn, muốn tìm con đường hết khổ cho tất cả.

Còn chúng ta hôm nay, không cần rời xa ai cả. Chỉ cần học cách ở bên nhau mà hiểu nhau hơn, thương nhau đúng cách hơn, thì đó cũng đã là một bước tu rồi.

Bài học cho hôm nay

Trong đời sống hiện đại, chúng ta không cần “vượt thành” theo nghĩa rời bỏ gia đình hay xã hội. Nhưng mỗi người đều có một “thành trì” trong tâm:

- Có người bị giữ lại bởi công việc và áp lực

- Có người bị trói buộc bởi hơn thua, danh lợi, tham lam, chấp chước, giận hờn, hơn thua.
- Có người lại không bước ra được khỏi những nỗi buồn, tổn thương trong lòng. Chúng ta tưởng mình tự do, nhưng nhiều khi lại đang bị chính những suy nghĩ và cảm xúc của mình giam giữ.

Hình minh họa tạo bởi AI

Vì vậy chúng ta học theo hạnh của Thái tử, ta có thể vượt thành ngay trong chính mình, buông bớt một chút, hiểu sâu hơn một chút, lắng nghe hơn một chút, sống tỉnh thức hơn mỗi ngày.

- *Khi biết dừng lại một chút giữa bộn bề*
- *Khi không chạy theo những điều không thật sự cần thiết*
- *Khi buông bớt một lời hơn thua*
- *Khi mở lòng hiểu và thương người khác hơn.*

Đó chính là những bước chân vượt thành rất nhẹ... nhưng rất thật.

Lời kết: Ngày mồng 8 tháng 2 Âm lịch không chỉ là một ngày kỷ niệm, mà là lời nhắc nhở nhẹ nhàng. Con đường giác ngộ bắt đầu từ một quyết định can đảm, quay về nhìn lại chính mình.

Trong cuộc sống hiện đại, tu tập không phải là điều gì xa vời:

- Là biết sống chậm lại một chút giữa ngày bận rộn
- Là giữ tâm bình an khi gặp điều không như ý
- Là nói một lời nhẹ nhàng thay vì phản ứng vội vàng
- Là tối về nhìn lại mình, xem hôm nay mình đã sống tốt hơn hôm qua chưa?

Chỉ cần như vậy thôi, ta đã đang đi trên con đường mà Thái tử đã mở ra.

Đêm vượt thành năm xưa là một bước đi rất lớn của một bậc vĩ nhân.

Nguyện cho mỗi chúng ta, dù đang ở giữa cuộc đời, vẫn có thể bước đi trên con đường tỉnh thức, tiếp nối ánh sáng mà đức Phật đã khai mở từ đêm vượt thành năm xưa.

Nguyện cho mỗi người chúng ta, giữa cuộc sống nhiều lo toan, vẫn giữ được một góc tâm an tĩnh. Để rồi, ngay trong đời sống thường ngày, ta cũng có thể bước những bước chân nhẹ nhàng... như một người đang âm thầm vượt thành trở về với chính mình.

Tác giả: **Thượng tọa Thích Thiện Hạnh** - Trưởng Ban Hoằng pháp Phật giáo tỉnh Bắc Ninh